

Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 40 et.3 of 10, MD-2004, IDNO 1013620006757

E-mail info@aopd.md; +37379222505 www.aopd.md, www.incluziune.md

Data 19.05.2026 Nr 018

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Notă de poziție la proiectul Planului de acțiuni privind implementarea în anii 2026-2027 a Programului național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023-2027

Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din R. Moldova (*în continuare AOPD*), salută inițiativa de actualizare a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național privind promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității pentru anii 2026–2027, care include măsuri importante orientate spre dezvoltarea economică, digitalizare, antreprenoriat social, dezvoltarea competențelor antreprenoriale și susținerea întreprinderilor mici și mijlocii.

În același timp, constatăm că documentul nu integrează dimensiunea incluziunii persoanelor cu dizabilități și nu conține măsuri specifice care să asigure accesul egal al acestora la programele de suport, instruire, finanțare și ocupare în câmpul muncii. Lipsa unor prevederi clare privind accesibilitatea, adaptarea rezonabilă și monitorizarea participării persoanelor cu dizabilități poate limita exercitarea efectivă a dreptului la muncă și antreprenoriat al acestora.

În vederea asigurării conformității cu prevederile Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, precum și cu principiile europene privind egalitatea de șanse, incluziunea socială și accesibilitatea, recomandăm integrarea transversală a principiilor nediscriminării, accesibilității și adaptării rezonabile în toate măsurile și instrumentele prevăzute de Program și Planul de acțiuni.

Astfel, notăm următoarele recomandări:

1. Includerea explicită a persoanelor cu dizabilități în categoria grupurilor-țintă beneficiare ale tuturor programelor de finanțare, instruire, mentorat, incubare antreprenorială și suport pentru ocupare;
2. Introducerea obligației de colectare și raportare a datelor dezagregate inclusiv după criteriul dizabilității pentru toți indicatorii relevanți ai Programului;
3. În contextul digitalizării serviciilor publice și al dezvoltării platformelor informaționale prevăzute de Plan, propunem includerea expresă a obligației de respectare a standardelor de accesibilitate digitală și informațională pentru persoanele cu diferite tipuri de dizabilități, inclusiv prin:
  - aplicarea standardelor internaționale de accesibilitate web;
  - asigurarea compatibilității cu tehnologii asistive;
  - utilizarea subtitrării și interpretării mimico-gestuale;
  - elaborarea materialelor în limbaj ușor de citit și în formate accesibile.
4. Consolidarea cooperării interinstituționale dintre Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, în vederea corelării măsurilor de antreprenoriat, dezvoltare economică și competitivitate cu politicile și programele de ocupare a forței de muncă destinate persoanelor cu dizabilități. În acest sens, Planul urmează să includă trimiteri explicite la mecanismele și măsurile existente de sprijin pentru angajare, adaptare rezonabilă a locului de muncă, formare profesională

Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Serghei Lazo, 40 et.3 of 10, MD-2004, IDNO 1013620006757

E-mail info@aopd.md; +37379222505 www.aopd.md, www.incluziune.md

- și incluziune economică, pentru a asigura o abordare coordonată și eficientă a incluziunii persoanelor cu dizabilități pe piața muncii;
5. La Acțiunea 3.1.1- măsurile privind educația antreprenorială și financiară se recomandă introducerea obligației ca programele și materialele educaționale să fie accesibile persoanelor cu diferite tipuri de dizabilități;
  6. La Acțiunile 3.1.8 și 3.1.11- instrumentele de instruire online și programele de formare antreprenorială organizate de ODA urmează să includă:
    - subtitrare;
    - interpretare mimico-gestuală;
    - materiale în limbaj ușor de citit;
    - accesibilitate digitală pentru persoane cu deficiențe de vedere și dificultăți cognitive.
  7. La Acțiunile 3.1.3 și 3.1.4- în cadrul cooperării dintre instituțiile de învățământ și mediul de afaceri, precum și al implementării învățământului dual, se recomandă:
    - introducerea stimulentei pentru angajarea și instruirea persoanelor cu dizabilități;
    - adaptarea locurilor de practică și de muncă;
    - promovarea acomodării rezonabile la locul de muncă.
  8. La Acțiunile 3.1.7 și 3.1.10-măsurile privind consultanța și mentoratul pentru IMM-uri urmează să includă componente dedicate:
    - antreprenoriatului persoanelor cu dizabilități;
    - dezvoltării întreprinderilor sociale de inserție;
    - accesului la tehnologii asistive și servicii adaptate.

Indicatorii incluși în Planul de acțiuni sunt, în general, clari, specifici și măsurabili. Totuși, aceștia nu includ indicatori care să reflecte impactul măsurilor din perspectiva respectării și promovării drepturilor persoanelor cu dizabilități. În acest context, se impune completarea cadrului de monitorizare cu indicatori de rezultat specifici, care să permită evaluarea nivelului de incluziune economică și antreprenorială a persoanelor cu dizabilități, precum:

- numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare ale programelor ODA, dezagregat pe gen, tipul dizabilității și regiune;
- ponderea persoanelor cu dizabilități încadrate în câmpul muncii după absolvirea programelor de instruire și formare antreprenorială;
- numărul IMM-urilor care angajează persoane cu dizabilități;
- numărul agenților economici care au beneficiat de stimulente pentru angajarea persoanelor cu dizabilități;
- numărul afacerilor inițiate sau dezvoltate de persoane cu dizabilități;
- numărul întreprinderilor sociale și al afacerilor incluzive susținute;
- numărul programelor de instruire și al platformelor digitale conforme standardelor de accesibilitate;
- numărul persoanelor cu dizabilități beneficiare ale serviciilor de mentorat, incubare și consultanță antreprenorială;

În contextul celor expuse ne exprimăm aprecierea pentru eforturile depuse și vă rugăm a face public, ulterior, tabelul de sinteză a recomandărilor conform prevederilor Legii nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional.

Directoare executivă

Galina CLIMOV